

A legjobb magán-nyugdíjpénztári portfóliók*

Növekedési ¹		
1.	Quaestor	34,2
2.	OTP	33,5
3.	ING	32,0
4.	Dimenzió	28,3
5.	VIT	26,8
6.	Generali	26,7
7.	Honvéd	26,0
8.	Életút	24,0
9.	Postás	23,9
10.	Aranykor	23,6
Kiegyensúlyozott ²		
1.	Dimenzió	23,2
2.	ING	22,5
3.	OTP	21,7
4.	VIT	21,2
5.	Generali	20,4
6.	Honvéd	20,1
7.	Életút	19,7
8.	Aranykor	17,9
9.	Aegon	17,3
10.	Vasutas	16,1
Klasszikus ³		
1.	Dimenzió	18,6
2.	ING	16,5
3.	Vasutas	15,8
4.	Honvéd	14,9
5.	Aranykor	13,1
6.	VIT	12,9
7.	Postás	12,1
8.	Quaestor	11,8
9.	Aegon	11,6
10.	MKB	11,0

*2008. december 31. és 2009. december 31. közötti nettó hozam, százalék. Nettó hozam = bruttó hozam vagyongazdálkodási díj nélkül. ¹Minimum 40% részvényhányad. ²Legalább 10% részvényhányad. ³Döntően állampapírok.

Forrás: Pénztárak adatközlése, Dimenzió-számítás

árulják ugyanis, hogy a legnagyobb kassza a tavalyi kiemelkedő teljesítmény ellenére sem tudta minden esetben ledolgozni egy évvel korábbi rekordvesztését. A klasszikus portfólió tízéves átlagos nettó hozamráta 2000–2009 között évi 7,27 százalék volt az 1999–2008-as 8,15 százalékkal szemben.

A létszámot illetően nincs szégyenkez-nivalójuk az AXA kasszáinak, 2009 első kilenc hónapjában ugyanis csaknem 9 ezer fővel bővültek, míg az OTP tagsága majd 21 ezer fővel csökkent. Januártól szeptemberig egyébként jószerével csak a biztosítói háttérű pénztárak tudták növelni a tagságukat. A tavaly nagyon jól teljesítő ING-hez például több mint 50 ezer új tag lépett be, az Allianzhoz 30 ezren, a Generalihoz pedig 23 ezren.

Az utolsó negyedévben már morzsolódott a szeptember végéig emelkedő magán-nyugdíjpénztári taglétszám. A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének jelentése szerint az év végéig összesen csaknem 72 ezer pénztártag lépett vissza az állami tb-rendszerbe, élve a tavalyi törvénymódosítás nyomán felkínált lehetőséggel. A visszaté-

rók közül 69 500 valamelyik kasszától távozott, 1800 pedig már nyugdíjasként búcsúzott a második pillértől, visszafizetve a magánkasszától felvett járandóságát. Miután az életkor szerinti statisztika legkorábban február végére készül el, egyelőre nem lehet tudni, hogy visszalépett-e az összes olyan kasszatag – pénztári vélemény szerint az 55 évesnél idősebbek –, aki mindeképpen jól járt a visszaigazolással.

Az állam viszont nyerhet az után, hogy korábban áldozatot hozott. Az államháztartás bevételeit ugyanis csökkentette, hogy a magánnyugdíjpénztárakba belépett tagok a kasszáknak fizették a tagdíjat, s ennek megfelelő összeggel a költségve-

tés támogatta a Nyugdíjbiztosítási Alapot. A vártnál nagyobb pénztári hozamoknak köszönhetően most a visszatérők hozománya nagyobb lesz az előzetesen becsültnél. A kérelmek 70 százaléka-nak feldolgozása után 75 milliárd forintnyi – a tagok számláin felhalmozott – vagyron kerülhet át állampapír, illetve készpénz formájában az Államadósság-kezelő Központba, illetve a Magyar Államkincstárba. A tavaly elkezdődött és idén február végéig befejeződő átutalásokkal tehát összesen akár 100 milliárd forint is juthat az államnak, holott fél évvel korábban ennek csak körülbelül a felét jósolták.

PAPP EMILIA

BANKBÍRSÁGOK HATÁRIDŐS DEVIZAÜGYLETEK MIATT

Haszontalanok

Muníciót adhat a bankokkal 2008 októbere előtt kötött határidős devizaügyletek veszteségei miatt már pert indítottaknak vagy ezt még csak fontolgatóknak, hogy a PSZÁF megbírságolta a Raiffeisent és az OTP Bankot.

A HungaroControlnál. Tettek és következmények

Az euró kedden 270 forint körül cserélt gazdát, 47 forinttal olcsóbban, mint a magyar fizetőeszköz tavaly márciusi mélypontján. Sovány vigasz ez azoknak, akik 2008 nyarán 228–240 forintos euróárfolyam mellett kötöttek a bankokkal határidős devizaügyleteket a hazai valuta erősödésének reményében. Főleg az árbevételüket devizában kapó cégek – elsősorban exportőrök – akarták így bebiztosítani magukat külföldi jövedelmük hazai leértékelődése ellen, de szép számmal akadtak tehető-

magánszemélyek is, akik busás hasznot szimatoltak. Számításaikat arra az akkori piaci optimizmusra alapozták, miszerint a forint az euróval szemben a 200-as szintig is erősödhet.

A hurráhangulat láttán több hazai kereskedelmi bank Magyarországon még nem látott határidős devizakonstrukcióval állt elő. Azt nem lehet biztosan kijelenteni, hogy eleve az ügyfeleken való nyereszkesedés volt a szándékuk, például anyabankjaik ukázára, amelyek a jelzálogpiaci válságon addig elszenvedett

Bankcégér. Bírság bírság hátán

veszteségeiket próbálták volna így módon minimalizálni. Hiszen senki nem tudhatta, bejönnek-e a forint erősödésére vonatkozó jóslatok, az amerikai Lehman Brothers 2008. szeptemberi csődjét és a magyar fizetőeszköz azt követő elszállását pedig végképp nem lehetett előre látni. Mindenesetre olyan tranzakciók (lásd A vizsgált ügyletek című írásunkat) kötettek, amelyekben a bankok és az ügyfelek nyereséghez jutási feltételei nem voltak egyenlők. Míg ugyanis az ügyfél lehetséges nyereségének – az ügylet értékéhez és a vállalt kockázathoz képest alacsony – plafont szabtak, addig a veszteségét nem korlátozták. Az esélyegyen-

lőtlenségre hamar rádöbbenhetek az ügyfelek, amikor a forint a jóslatokkal ellentétben zuhanórepülésbe kezdett, s a bankok – az ügyfelek számára váratlanul és néha az előzetes tájékoztatással ellentétben – pótfedezetet kértek tőlük, amelynek összege a 60–90 forintos árfolyamgyengülés miatt a teljes eredeti befektetést is meghaladhatta. Az ügyfelek összevetszessége becslések szerint több mint 100 milliárd forintba rúghat.

Néhány kétségbeesett kliensnek sikerült könnyítésben megállapodnia bankjával, többben azonban pert indítottak. Az árbevételét főként exportból elérő, állami tulajdonú Bakonyerdő Erdészeti és Faipari Zrt. CIB Bank elleni keresetének bírósági tárgyalása márciusban kezdődik – tájékoztatta a HVG-t Papp Sándor, a cég igazgatósági elnöke. Rengeteg panasz érkezett a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéhez (PSZÁF) arra, hogy a bankok hiányosan tájékoztatták őket a határidős devizaügyletek kockázatairól. Nem kaptak például egyértelmű leírást a lehetséges veszteség nagyságáról és valószínűségéről, így az elképzelhető pótfedezetigényről sem; az írásbeli terméktájékoztatók az esetek 80–90 százalékában elmaradt; 2008 szeptemberétől egészen 2009 márciusáig nem értesítették őket a kockázatok megnövekedéséről.

A panaszok alapján a PSZÁF vizsgálatot indított, és tavaly december végén az OTP Bankot 2 millió, ez év elején pedig a Raiffeisen 4 millió forintba bírságolta (a felügyelet által kiszabható legnagyobb büntetés 20 millió forint). További bankokat is vizsgál még a felügyelet – közölte a HVG-vel Farkas Ádám PSZÁF-elnök. A HVG információi szerint a K&H-ról, a CIB-ről és az Erstéről van szó. „Ám a cégek és magánszemélyek is körültekintőbbek lehettek volna az ennyire összetett határidős devizaügyletek megkötése előtt” – véli a devizaügyletben járatos Karagich István, a BloChamps Pénzügyi és Tanácsadó Zrt. pénzügyi igazgatója. Mintha azonban csak az állami cégek lennének önkritikusak, legalábbis eddig csupán az állami erdőgazdaságoknál és a légi irányításért felelős HungaroControl Zrt.-nél tudni felelősségre vonásokról. Utóbbi – azóta elbocsátott – gazdasági vezérigazgató-helyettese és pénzügyi

A vizsgált ügyletek

Profit Target Forward: deviza forint ellenében, több egymást követő hónapra előre kötött határidős adásvételi ügylet. Az ügyfél akkor nyer, ha lejáratkor a forint erősebb a kötésekorinál. Amint az ügyfél profitja elér egy maximális értéket, az ügylet lezárul. Lejáratkor gyengébb forint esetén az ügyfélnek az eredeti névértéknél másfél-kétszer nagyobb mennyiségű forintot kell devizára átváltania.

FX Linked swap: ha a forint devizaárfolyama egy előre meghatározott sávon belül marad, az ügyfél kamattöbbletet kap a banktól. Ha viszont az árfolyam kilép a sávból, az ügyfélnek kell az ő nyeresége esetére kilátásba helyezettnél annyival magasabb kamatot fizetnie, ami negatívba fordítja a befektetést, s emiatt a bank pótfedezetet kér tőle.

igazgatója ellen a napokban javasolt vádemelést a Nemzeti Nyomozó Iroda.

A pórul jártakat képviselő Nógrádi Péter és Zalán Gábor ügyvédek enyhének találják a bankokra kirótt eddigi bírságokat, a felügyelet indoklását pedig ellentmondásosnak. „A PSZÁF ugyan megállapította a Raiffeisen által elkövetett jogszabálysértéseket, azok közül azonban néhányat érthetetlen módon nem szankcionál vagy nem kellő súllyal vesz figyelembe” – jelentette ki a HVG-nek Nógrádi és Zalán. Furcsának tartják például, hogy a felügyelet enyhítő körülményként értékeli azt, amikor a bank az ügyfélnek való kedvezés szándékával az indokoltnál kevesebb pótfedezetet kért. Így ugyanis a kuncsaft nem értesült veszteséges pozíciója mértékéről, emiatt dönteni sem tudott annak esetleges megváltoztatásáról.

A két ügyvéd ugyanakkor úgy véli, a PSZÁF-bírság – különösen annak a fedezetfeltöltési szabályok és a megfelelő mélységű ügyfél tájékoztatás elmaradására vonatkozó megállapításai – alapot adhat a határidős devizaügyleteket kötő bankok beperlésére azoknak, akik előtt csak most vált egyértelművé, hogy megtevesztették őket. Számukra – Nógrádi és Zalán értelmezése szerint – most nyílt meg az az egyéves időszak, amely alatt tévedés, megtévesztés címen pert indíthatnak a bankok ellen, s kérhetik az eredeti állapot helyreállítását. **CSABAI KÁROLY**

Piacbefolyásoló OTP

Tízmillió forintba bírságolta az OTP Bankot a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete, mert a bank egyik üzletkötőjének véletlen számítógépes elütése két percig alkalmas volt arra, hogy befolyásolja a tőzsdei szereplők értékítéletét a Mol-részvényekről. Az elütés ez év január 20-án 16 óra 31 perc 27 másodperckor történt, amikor a bróker két nullával többet írt a gépébe, így ezer Mol-részvény helyett 100 ezer 17 ezer forintot való eladását kezdeményezte. Két perc négy másodpercbe telt, mire – észlelve hibáját – visszavonta a téves ajánlatot. Márpedig a felügyelet szerint ennyi idő is alkalmas volt arra, hogy hamis vagy félrevezető jelzéseket adjon a Mol-részvények kínálati viszonyairól. A bakizó üzletkötő egyébként a visszavonás után 72 másodperccel 5 ezer Mol-részvény megvételére szóló ajánlatot tett.